

Asia: VN/8566/2021

Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen kehittäminen -hanke (SOTEKO)

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot loppuraportista

Kunta- ja hyvinvointialuetyöntajat KT kiittää mahdollisuudesta lausua opetus- ja kulttuuriministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteisen sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen kehittäminen -hankkeen loppuraportin esityksistä.

SOTEKO-hankkeen loppuraportti käsittelee laajasti ja monesta näkökulmasta sosiaali- ja terveydenhuollon korkeakoulutuksen tilannetta. KT on ollut aktiivisesti mukana SOTEKO-hankkeessa sekä hanketyöryhmässä, että alatyöryhmissä. Kokonaisuudesta voidaan todeta, että loppuraportin ehdotukset ovat pääosin kannatettavia ja oikeansuuntaisia. Tarkemmat perustelut löytyvät asianomaisista kohdissa.

KT haluaa muistuttaa, että vaikka SOTEKO-hankkeessa ei tarkastelun fokus ollut koulutuksen riittävydessä sote-alalla, on alan koulutusmäärien lisääminen yksi oleellinen ratkaisu yhä pahenevassa osajapulassa. Tähän on jatkossa ehdottomasti panostettava lisärahoituksen muodossa.

Näkemyksenne koskien ehdotuksia sosiaalialan siirtymien sujuvoittamiseksi korkeakoulusektorien välillä (ehdotukset 1-6)

Ehdotukset ovat vahvasti kannatettavia, sillä on tärkeää ottaa laaja-alaiset keinot käyttöön sosiaalialan osajapulalan helpottamiseksi. KT pitää tärkeänä, että koulutuspolku sosiaalialalla on mahdollisimman sujuva, joka mahdollistaa tehtävästä toiseen siirtymisen, esim. joustavan kouluttautumisen sosionomista sosiaalityöntekijäksi.

Kannatamme yhtenäistettyä yliopistojen AHOT-menettelyä ja täydentävien opintojen vaatimuksia Sosnetissa tehdyn työn pohjalta. Tavoitteena on, että yliopistot aloittavat valmistelun mallista, jossa pelkkään maisterin tutkintoon valittavilta täydentäviä opintoja edellytetään enintään 60 opintopistettä, kuitenkin niin, että sosiaalityön säädetyt kelpoisuusvaatimukset täyttyvät.

On kuitenkin kiinnitettävä myös huomioita, että koulutuksen osalta yliopistoilla on riittävästi koulutustarjontaa.

Mitä sosiaalialan siirtymiä koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomioida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

-

Näkemyksenne koskien ehdotuksia terveystieteiden koulutuksen siirtyminen sujuvoittamiseksi korkeakoulusektorien välillä (ehdotukset 7-11)

Ehdotus numero yhdeksän on erityisen kannatettava, sillä opintojen suorittamisessa olisi mahdollista siirtyä suoraan syventäviin opintoihin. Työelämätarpeiden näkökulmasta tärkeää, että opiskelijat pääsevät ehdotuksessa mainitulla tavalla suoraan alemmasta korkeakoulututkinnosta ylempään.

Ehdotuksen mukaan yliopistot valitsisivat terveystieteissä soveltuvan alemman korkeakoulututkinnon tai soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet suoraan maisteritutkintoon, jolloin valituilta voidaan tarvittaessa edellyttää yhden vuoden opintoja edellyttävä määrä (60 op) täydentäviä opintoja koulutuksessa tarvittavien valmiuksien saavuttamiseksi (yliopistolaki 558/2009, 37 §).

Mitä terveystieteiden siirtymiä koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomioida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

-

Näkemyksenne ehdotuksista kaksoistutkintojen kehittämiseksi (ehdotukset 12-13)

KT kannattaa ehdotusta, jonka mukaan molemmat koulutukset suorittaneet saavat sekä sairaanhoitajan että ensihoitajan tai terveydenhoitajan tutkintonimikkeen. Jatkossa ensihoitajat laillistettaisiin myös ensihoitajina, jotta ensihoitajien kelpoisuus ja ammattiasema sekä suoritettavan koulutuksen asema olisivat selkeät. Tällainen vastaa paremmin myös työelämän tarpeisiin.

KT pitää kannatettavana työryhmän esitystä, jossa kättilöiden koulutus toteutetaan jatkossa erikseen säänneltynä kättilökoulutuksena, johon pääsyn edellytyksenä on sairaanhoitajan muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja. Tämä vastaa paremmin ammattipätevyyden edellytyksiä (nykyisin Suomessa apdirekt. pidempi).

Mitä kaksoistutkintoja koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomoida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

-

Näkemyksenne korkeakoulujen sosiaali- ja terveystieteiden vetovoimaa ja harjoittelua koskevista ehdotuksista (ehdotukset 14-35)

KT pitää ehdotuksia periaatteellisesti kannatettavina. Henkilöstön saatavuuden vaikeus sote-alalla vaikuttaa mahdollisuuksiin tarjota harjoittelupaikkoja varmistuen laadukas ohjaus. Harjoittelua kehitettäessä on otettava huomioon työelämän mahdollisuudet ottaa vastaan harjoittelijoita.

Kehittämisen on tapahduttava realistiselta pohjalta ja on otettava huomioon, että sote-alan tutkimuksissa harjoittelut ovat määrältään suuria. Tämä koskee myös kv-opiskelijoiden harjoittelua, jolloin korostuvat kentän mahdollisuudet ohjata kv-opiskelijoiden harjoittelua erityisesti vieraan kielen näkökulmasta.

Mitä vetovoimaa ja harjoittelua koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomioida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

-

Näkemyksenne jatkuvaa oppimista koskevista ehdotuksista (ehdotukset 36-42)

KT pitää tärkeänä, että ehdotuksen 37 mukaista koulutusta on riittävästi ja monipuolisesti tarjolla, jotta hyvinvointialueiden työntekijät voivat niitä myös hyödyntää. Kuten ehdotuksessa todetaan, on hyvinvointialueiden taloudellisista ja henkilöstöresursseihin liittyvistä syistä mahdollista hankkia yleensä ainoastaan lyhytkestoista tai työn ohella suoritettavaa koulutusta, joka vastaa työnantajien määrittämiin tarpeisiin ja lisää palvelutuotannon tehokkuutta, kustannusvaikuttavuutta ja laatua.

Ehdotuksen 39 mukaan korkeakoulut selvittävät, onko ammattikorkeakoulututkintoja ja niiden opetussuunnitelmia mahdollista rakentaa yhteistyössä modulaarisiksi siten, että ne sisältävät sosiaali- ja terveydenhuollon ammattitehtäviin vaadittavan perusosaamisen ja ammattitehtäviin suuntautuneen erikoistavan tai monialaisen osaamisen. KT:sta tämä on tärkeää, sillä se mahdollistaa työuran aikana tehtävästä toiseen siirtymistä, mutta edellyttää toteutuakseen myös rahoitusta.

KT pitää tärkeänä, että ehdotuksen 42 mukaan seuraavalla hallituskaudella palataan kysymykseen siitä, mikä on perustutkinnon ja sitä täydentävän koulutuksen suhde osaamistarpeisiin vastaamiseksi, missä vaiheessa koulutuksesta siirrytään työmarkkinoille ja miten tutkintoa täydentävä koulutus rahoitetaan ja ohjataan. KT pitää erityisen tärkeänä, että täydentävän

koulutuksen rahoitusta vahvistetaan, sillä työelämän näkökulmasta juuri nämä täydentävät koulutukset ovat ensiarvoisen tärkeitä.

Mitä jatkuvaa oppimista koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomioida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

-

Näkemyksenne mielenterveyspalvelujen osaamistarpeisiin vastaavan koulutuksen kehittämisestä (ehdotukset 43-50)

KT kannattaa psykoterapeuttikoulutuksen maksuttomuutta sekä sen kaksivaiheisuutta. On kuitenkin muistettava, että terapeuttikoulutuksen lisäksi tarvitaan myös muuta mielenterveysosaamista lisäävää lisä- ja täydennyskoulutusta sote-ammattilaisille. Tutkimusten mukaan noin joka toinen suomalainen kokee elämänsä aikana mielenterveyden haasteita. Tämä näkyy luonnollisesti myös sote-ammattilaisten arjessa. Siksi onkin tärkeää, että kaikissa sote-ammattilaisten tutkintoihin lisättäisiin mielenterveysosaamisen osuutta. Näin varmistetaan ammattilaisten kyky vastata asiakkaiden tarpeisiin ja asiakkaille mahdollisimman hyvä hoito.

Mitä mielenterveyspalvelujen osaamistarpeisiin vastaavan koulutuksen kehittämistä koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomoida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

-

Näkemyksenne sote-uudistusten edellyttämiä osaamistarpeita koskevista ehdotuksista (ehdotukset 51-54 ja luku 7)

Loppuraportissa esiin nostetut johtamisosaamisen kehittämistarpeet ovat yksi oleellinen osana sote-uudistuksen onnistumisessa. Johtamisosaamisen kehittämisessä on tärkeää niin talousjohtaminen, hankintaosaamisen, monialaisen yhteistyön johtamisosaaminen, tietojohdamisen kuin henkilöstövoimavarojen johtaminenkin. Hyvinvointialueiden osalta on korostunut erityisesti tarve kehittää hankintaosaamista, johon panostettava. Myös terveystieteellisen koulutuksen riittävyys erikseen arvioitava.

Kaiken kaikkiaan on tärkeä, että korkeakoulutuksen koulutussisältöjen kehittäminen tapahtuu vuoropuhelussa työelämän kanssa. Silloin myös työelämän tarpeet tulevat parhaiten huomioitua.

Bergman Mertzi
Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT